

sub aspectul combinațiilor timbrale ale instrumentelor soliste. Protagonistii au fost tineri muzicieni formați la școala interpretativă românească: Cornel Racu și Marius Nichiteanu în *Concertul pentru contrabas, violă și orchestră* de Karl Ditters von Dittersdorf, Silvia Drăgoi, Maria Oțeleanu Amarinei, Lazăr Augustin Betea și Șerban Novac în *Simfonia concertantă pentru vioară, violoncel oboi și fagot* de Haydn, Anca Bițan, Mariana Florescu, Gabriel Dincă și Ladislau Horvath în *Concertul op. 3 nr. 10 pentru patru vioară și orchestră* de Vivaldi, Ion Cațianis și Nicolae Vasile în *Dublul concert pentru flaut, oboi și orchestră* de Georg Ph. Telemann. Unii dintre ei (Ladislau Horvath, Ion Cațianis, Nicolae Vasile, Marius Nichiteanu) au etalat reale virtuți solistice iar prezența în fața orchestrei a cât mai multor instrumentiști tineri duce la dobândirea unei necesare experiențe concertistice operînd totodată o justă selecție a valorilor.

Marin Soare s-a dovedit a fi un profesionist al dirijatului cu o viziune clară în ceea ce privește raportul dintre rigoare și libertate, dintre gest și motivația lui sonoră. Dacă în lucrările concertante a conferit acuitate dialogului tutti-soli prin grija permanentă în dozarea intensităților, în *Uvertura* operei *Nunta lui Figaro* dirijorul și-a elaborat discursul inteligent, corzile fiind în consens cu suflărea muzicii iar suflătorii prin precizia atacurilor sugerînd ironia specifică opului mozartian. Bucuria care a însoțit actul interpretativ, plăcerea cu care s-a cîntat, sînt condiții ale performanței artistice.

Liviu DĂNCEANU

Traiect

Un grup de tineri (foarte tineri) interpreți și-au propus un itinerar pe cât de original pe atît de captivant: de a prezenta muzica nouă și foarte nouă românească — cu deschideri spre tot ceea ce în ultima vreme apare în lume — sub emblema *Traiect*.

Idee susținută printr-o activitate de aproape un an, îndrumată de talentatul compozitor Sorin Lerescu, proaspăt absolvent al Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București. Proiecte ambițioase, inițiative originale ce nu-și așteaptă decît momentul lansării în viața publică.

Momentul este deja în pragul împlinirii prin cele două prime concerte pe care formația le-a susținut la Casa de Cultură „Friedrich Schiller” din Capitală, o gazdă deosebit de receptivă a acestor inițiative artistice menite să diversifice viața noastră de concert.

Seara de 23 februarie a cuprins lucrări de Anatol Vieru, Wilhelm Berger, Fred Popovici, Liana Alexandra, Carmen Cârnci și Sorin Lerescu, printre care două prime audiții absolute.

Cele 3 *Cîntece de seară* (*Abendlieder*) de Wilhelm Berger, pe versuri de Klaus Kessler în interpretarea remarcabilă a formației și a Marthei Kessler se înscriu cu autoritate în universul caracteristic al compozitorului, ce-și află în muzica românească un loc bine definit. O muzică fără excese în care se afirmă plenar o concepție simfonică de largă respirație, un

meșteșug tradițional impecabil, noblețea inspirației și siguranța construcției. O nouă primă audiție absolută spre cinstea autorului și a interpreților.

O oră de iubire de Sorin Lerescu, ciclul de lieduri pe versuri de Gheorghe Tomozei ne apare ca incontestabilă reușită componistică a autorului, într-un gen pe care îl abordează în premieră. Se remarcă, precum și în alte lucrări ale tînărului compozitor ce ne sînt cunoscute, calitatea invenției tematice, bogăția expresiei muzicale și logica formării pieselor, care-și împlinesc cu o siguranță deja bine dobîndită mesajul poetic-muzical. La succesul artistic al primei audiții a acestui ciclu au contribuit în mod substanțial Steliana Calos și Pompei Hărășteanu, acompaniați la pian de Mihai Vărtosu și Ina Macarie-Birtelmer.

Concertul a cuprins și alte lucrări, care chiar dacă nu în primă audiție, ele au completat substanțial imaginea auditoriului asupra capacităților profesionale ale ansamblului *Traiect* și a măiestriei membrilor săi.

Solo de Carmen Cârnci ni l-a readus în prim plan pe violoncelistul George Atanasiu, un tînăr de mare viitor, desăvîrșit muzician, într-o muzică pe care am comentat-o și cu alt prilej.

Consonanțe IV de Liana Alexandra ne-a reconfirmat talentul și pregătirea clarinetistului Leontin Boanță, ce se înscrie pe linia excepțională a școlii românești de clarinet dezvoltată în deceniile din urmă. Apărea cu atît mai interesant dialogul acestuia cu „memoria” de pe bandă a *marelui* Florian Popa, prilej de confruntare artistică de înaltă clasă spre lauda ambilor interpreți!

Cele 3 piese — trio cu clarinet — din ciclul *Lupta cu inerția* de Anatol Vieru ne-au reîmprospătat cu aceeași savoare (datorită pianistei Inna Oncescu, violonistului Ladislau Horvath și clarinetistului Leontin Boanță) o interpretare recentă de la Opera Română aflată sub semnul perenității creației muzicale contemporane românești.

Și, nu în cele din urmă, *Inconsecvențe* de Fred Popovici, de asemeni în reluare, alături de pana și talentul tînărului compozitor, un muzician de deșfînsă factură și multilaterală pregătire, ne-a întărit convingerea că acest grup de tineri promit a deveni o formație camerală de prestigiu în promovarea muzicii noi. În acest sens, un deosebit cuvînt de laudă animatorului principal al grupului, Sorin Lerescu, pentru efortul investit!

N. B.

Concert coral-cameral la radioteleviziune

Un program mai puțin obișnuit a fost prezentat în sala de concerte a Radioteleviziunii; spunem aceasta deoarece tradiția conferea o anumită unitate concertelor camerale, fie că erau dedicate unui compozitor, fie unui instrumentist sau formație, fie avînd nuna lucrări românești. De data aceasta s-au audiat lucrări diverse ca stil și epocă, variate din punct de vedere al combinațiilor instrumentale.

Lucrări ale barocului german — *Passacaglia pentru harpă* de Händel și *Preludiu și fugă în si minor* de

Bach, ale clasicismului vienez — *Fantezie și fugă în fa minor pentru orgă* de Mozart și *Concertul pentru harpă și orgă* de Dittersdorf, alături de *Divertisment pentru harpă, cvintet de suflători, xilofon și contrabas* de Carmen Petra Basacopol și „*Feerie*”, *preludiu și dans* pentru harpă de M. Fournier au fost incluse în prima parte a programului. La un înalt nivel interpretativ s-au situat atît harpista Elena Ganțolea, remarcabilă prin finețea și precizia execuției, cît și organistul Florin Chiriacescu, un bun cunoscător al stilurilor și artei registrației.

Corul Radioteleviziunii, condus de Aurel Grigoraș, a deshis partea a doua cu balada *Miorița* de Paul Constantinescu; formație de prestigiu, corul R.T.V. ne-a oferit o tălmăcire convingătoare a celor *Patru poeme pentru cor și cvintet de suflători*, pe versuri de Magda Isanoș, de Alfred Mendelsohn și a *Cîntecelor pentru cor de femei* cu acompaniament de harpă și doi corni de Brahms.

Meritorie participarea cvintetului de suflători „Concordia”, condus de fagotistul Miltiade Nenoiu, meritorie prin migala și conștiinciozitatea cu care fiecare instrumentist și-a studiat partitura (*Muzică de cameră pentru cinci suflători* de Paul Hindemith) și totodată grija pentru o sonoritate de ansamblu unitară (în piesele de Carmen Petra Basacopol și Alfred Mendelsohn). Bunul gust în alegerea pieselor și o interpretare de calitate au constituit ideea unificatoare, liantul unui program atît de eterogen ca stiluri și culori.

Mihaela APOSTOLESCU

„Bal mascat” de Giuseppe Verdi — montare nouă pe scena Operei Române din București

Analizat prin prisma calității și a valorii realizării muzicale, spectacolul pe care îl comentăm de fost, incontestabil, un triumf al școlii românești de cînt. Fiecare interpret — o personalitate artistică împlinită, cu tot ceea ce definește un adevărat artist liric. În rolul principal, Riccardo, Constantin Ene deși în tracul emoției pricinuit de prima sa premieră bucureșteană — reușește o creație căreia nu-i putem aduce nici un reproș. Dotat cu o voce clară, generoasă, luminoasă, cu o dicție bună și cu un ambitus ce depășește ușor obișnuitul necesar rolurilor de tenor, cu o însușire corectă a partiturii, cu accente cînd lirice, cînd dramatice după cum rolul i-o cere, convingător și capabil de a transmite stările sufletești publicului, Constantin Ene se dovedește a fi în perioada de apogeu a carierei sale. Ne-a convins în Riccardo. Credem însă că ne va uimi și mai mult ca interpret al unor roluri ca Turiddu din *Cavaleria rustică*, Cvaradossi din *Tosca*, Radames din *Aida* sau Calaf din *Turandot*. Așteptăm cu plăcere cît mai dese întîlniri de acest fel cu Constantin Ene. În Renato, Nicolae Urziceanu apare ca un partener de aceeași înaltă calitate, de valoare cel puțin egală, a cărui interpretare în celebra arie din actul al III-lea a marcat poate momentul culminant al spectacolului (dacă am putea totuși vorbi de un anumit „moment

culminant” într-un spectacol în care fiecare arie marchează o culme de frumusețe!) S-a stabilit atunci între scenă și sală acea relație atît de rară prin care interpretul reușește să „țină” în mină sufletele ascultătorilor săi, cărora le transmite întreaga sa trăire la maximum de intensitate. Renato este una dintre marile reușite ale artistului care este Nicolae Urziceanu.

Vocea și personalitatea Corneliei Pop s-au dovedit a fi ideale pentru personajul Ameliei. Extrem de sensibilă, cu o tehnică vocală impecabilă ce-i oferă posibilitatea unor modulări ale vocii în cele mai diferite nuanțe expresive, Cornelia Pop a marcat desigur unul dintre momentele de deplină împlinire din cariera sa. Aceeași apreciere este valabilă și pentru prezența în spectacol a Elenei Grigorescu, interpretă ideală a dificilului rol Oscar. Generoasa partitură redată tehnic, impecabil, a fost îmbogățită de strălucirea, de sonoritatea clară și plăcută a vocii cîntăreței. Nici o scăpare, nici o ezitare! Și, după fiecare arie, ropote de aplauze entuziaste, sincere.

După rolul Carmen din opera cu același nume de Bizet, Rodica Mitrică-Bădircea se înfățișează de astă dată publicului în rolul Ulrica. Scris într-un registru foarte grav, de loc comod, rolul nu pare a o fi cucerit întrutotul pe interpretă. Jocul de scenă impus stîngherește și falsifică și mai mult evoluția sa. Fără a o consemna ca pe o nereușită, totuși Ulrica Rodicăi Mitrică-Bădircea nu se ridică la nivelul marilor realizări muzicale ale tuturor partenerilor săi. Un cuvînt de apreciere mai trebuie adăugat referitor la apariția episodică dar convingătoare a pescarului Silvano interpretat de către Nicolae Constantinescu. Iar despre evoluția corurilor pregătite de Stelian Olaru se poate vorbi doar în superlative.

Un mare merit al reușitei muzicale a acestei ultime montări bucureștene revine, incontestabil, dirijorului Cornel Trăilescu. Vechi și experimentat dirijor de operă, Cornel Trăilescu ține totuși în mîna sa sigură întreg spectacolul. Am observat felul în care dirijorul simte și respectă intențiile fiecărui cîntăreț știind apoi a integra perfect fiecare parte componentă în sonoritatea de ansamblu a întregului. Cornel Trăilescu a demonstrat din nou că este unul dintre cei mai buni dirijori de operă pe care arta lirică românească îl are astăzi. Orchestra a răspuns propt la fiecare solicitare. Dar, uneori, prea masiv, într-o sonoritate mult prea amplă, deranjînd de multe ori scena. Este singura carență muzicală pe care am putut-o surprinde în întreaga realizare muzicală a acestui *Bal mascat*. O carență ce se poate desigur ameliora, prin experiența spectacolelor următoare.

Ceea ce credem însă imposibil de ameliorat — fără o schimbare totală de atitudine, de gîndire, de viziune a realizatorului — este regia. Vasile Calomfirescu ni se prezintă și de astă dată — am mai spus-o și am mai scris-o chiar în paginile acestei reviste, dar, vai, fără nici un ecou! — ca un regizor complet lipsit de har, de imaginație, de inspirație, de știință a ceea ce înseamnă scena și teatrul, și, în ultimă instanță cu totul lipsit de informație, implicit de interes față de meseria pe care o face. Căci dintr-o perioadă în care fără a ne lansa în exemplificări